

SERGHEI GALUȘCENCO

Valentina SAMOILENCO

ABSTRACT

Galuşcenco Serghei Ivanovici was born on November 6, 1914, in the Lipețcoie village, Kotovsk rayon, Odessa region, being of Moldovan nationality. He was a member of a large and needy family of peasants.

He studied primary education in his native town, then he studied secondary education in the Kotovsk town. In the summer of 1934 he enrolled at the Pedagogical Institute from Tiraspol, at the Faculty of History. He graduated his studies in 1938, with a diploma of mention. Due to certain circumstances in 1939 he was recalled from the post-graduate studentship to teach Modern History at the State Pedagogical Institute from Tiraspol. In this year he starts his career as a university professor of Mr. Galuşcenco, that will last about 41 years with some interruptions. In all these years, he taught only in Moldovan language (Romanian). From December 1940 to August 1944 he performed his military service as an ordinary soldier, and then as a lower commander of the 11th Prisoner Division in the Narva, Leningrad Front town. In the period of August-October 1944 he is appointed as an Inspector of the Political Direction of the Ukrainian Front II, the General Staff Office, Department No. 7, Directorate 3 (Soviet Socialist Republic of Moldova and Romania).

Keywords: *student, school teacher, military, aspirant, teacher.*

Galuşcenco Serghei Ivanovici* s-a născut la 6 noiembrie 1914, în satul Lipețkoe, raionul Kotovsk, regiunea Odessa, de naționalitate moldovean, într-o familie numeroasă de țărani¹.

Deși se trăgea dintr-o familie de nevoiași, a mers la școală. Studiile

*Adresare specifică pentru cadrele didactice și lucrătorii instituțiilor publice în perioada sovietică.

¹ Arhiva UPS „Ion Creangă”, fond 1, inv. 5, dosar 423, f. 2.

primare le-a făcut în localitatea de baștină, iar apoi a urmat studii medii în or. Kotovsk. Ca și orice tânăr, avea vise și aspirații. Dorea să devină aviator (pentru acea perioadă ceva prestigios). Împreună cu un bun prieten și coleg de școală, în vara anului 1933 pleacă la Leningrad pentru a se înmatricula la Școala superioară de aviație. Înțelegerea de acasă a fost, că dacă unul nu este admis, atunci nici celălalt nu va rămâne de unul singur să-și facă studiile. La probele de rezistență fizică prietenul a picat și atunci și S. Galușcenco a abandonat visul de a se mai face aviator. Nedorind să se întoarcă în sat fără a-și face studii și un nume, căci așa era mentalitatea de cândva, au hotărât cu bunul său prieten să se facă artiști, să se mândrească părinții și satul cu ei. Au mers la Institutul de Arte, dar soarta nu le-a surâs nici aici. Nici unul, nici altul nu a fost acceptat, deoarece nu au trecut probele artistice².

S-au întors în sat și, deoarece era deja târziu ca să mai fie admis în vreo instituție, tânărul absolvent al școlii medii Serghei Galușcenco se angajează ca învățător în școala primară din satul Ternovca, raionul Tiraspol (în acea perioadă era acută nevoie de cadre didactice pentru școlile sătești). Va lucra în această școală în perioada septembrie 1933 - septembrie 1934³, astfel începându-și cariera pedagogică.

În vara anului 1934 se înscrie la Institutul Pedagogic din Tiraspol, la Facultatea de Istorie. Finalizează studiile în anul 1938, primind diplomă cu mențiune⁴. Fiind unul din cei mai buni studenți, este trimis la Universitatea din Odessa pentru a-și continua studiile la aspirantură. În perioada septembrie 1938–octombrie 1939, își face studiile ca aspirant la Catedra de istorie modernă a Facultății de Istorie a Universității din Odessa.

Colegii de aspirantură
Galușcenco S.I (dreapta), Eremenco P.P, Iliășenco C.F.
Foto din arhiva familiei Galușcenco.

² Informator, Galușcenco Oleg, fiul, anul nașterii 1953.

³ Arhiva UPS „Ion Creangă”, f. 3.

⁴ Ibidem.

Din anumite circumstanțe, în anul 1939 este rechemat din aspirantură pentru a preda istoria modernă la Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol. Atunci începe cariera de universitar a lui S. Galușenco, care, cu unele întreruperi, va dura 41 de ani. În toți acești ani el și-a ținut cursurile doar în limba moldovenească (română).

În perioada mai–octombrie 1940 și-a exercitat serviciul militar, ca ostaș de rând, în Direcția Politică a districtului militar Kiev⁵.

În anul 1940 este fondat Institutul Pedagogic de Stat în or. Chișinău. Galușenco Serghei Ivanovici, după demobilizarea din octombrie 1940, este numit director adjunct, responsabil de Departamentul studii și știință al instituției recent fondate.

Situația internațională din acea perioadă (declanșarea celui de al Doilea Război Mondial și desfășurarea operațiilor militare în Europa de Vest) face ca tânărul Galușenco să fie din nou înrolat în rândurile Armatei Roșii. În perioada decembrie 1940–august 1944 și-a făcut serviciul militar ca ostaș de rând, iar apoi este comandant inferior a diviziei a 11-a de pușcași în orașul Narva, Frontul Leningrad.

În perioada august–octombrie 1944 este numit inspector al Direcției politice a Frontului II Ucrainean, biroul Statului Major, Departamentul numărul 7, Direcția 3 (Republica Sovietică Socialistă Moldovenească și România). Deoarece cunoștea foarte bine limba rusă și limba moldovenească/româna, din octombrie 1944 și până în septembrie 1946 a fost în Armata Sovietică cenzor-translator pentru România în cadrul Comisiei Mixte de Control cu sediul la București și apoi la Galați.

S. Galușenco (al 5-lea din dreapta) – membru al Comisiei Mixte de Control. București, 1945.
Foto din arhiva familiei Galușenco.

⁵ Arhiva UPS „Ion Creangă”, fond 1, inv. 5, dos. 432, f. 4.

S. Galușenco a fost decorat cu ordine și medalii militare pentru faptele de vitejie săvârșite pe câmpul de luptă în anii celui de al Doilea Război Mondial.

În septembrie 1946 este demobilizat din rândurile Armatei Sovietice și revine în cariera pedagogică. Este numit șef la Catedra bazele marxism-leninismului la Institutul de Învățători din or. Bălți.

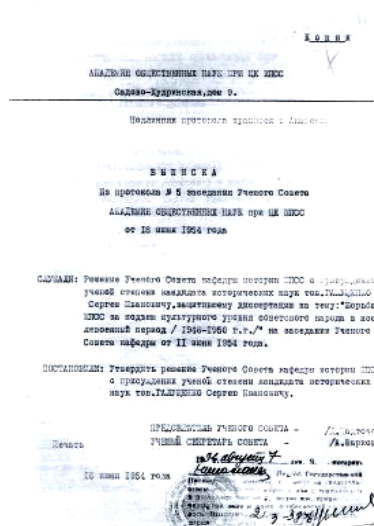

Excursie Moscova-Leningrad-Kiev. S. Galușenco în rândul doi, primul din stânga.
Foto din arhiva familiei Galușenco.

Prin hotărârea Biroului CC al Partidului Comunist al Moldovei, în noiembrie 1946 a fost numit consultant la Departamentul Știință și Instituțiile superioare de învățământ de pe lângă Comitetul Central al PCM, unde a activat până în 1951.

În septembrie 1951 susține examenele de înmatriculare la Academia de Științe Sociale, secția aspirantură, de pe lângă Comitetul Central al PCUS din orașul Moscova. În 1954 încheie studiile la aspirantură prin susținerea cu succes a tezei de candidat în științe istorice cu tema: „Lupta partidului comunist pentru creșterea nivelului cultural al poporului în anii celui de al IV-lea cincinal (1946-1950)”⁶.

După absolvirea cu succes a aspiranturii, se întoarce la Institutul Pedagogic de Stat din or. Chișinău, unde este numit șeful Catedrei istoria PCUS. Va activa la această catedră până în anul

⁶ Ibidem, f. 5.

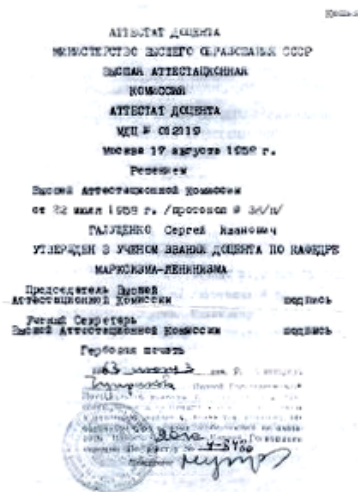
1957, când va fi numit director al Institutului de Istorie a Partidului pe lângă CC al PCM. În calitate de director va activa până în anul 1963.

La ședința Consiliului științific al Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din or. Chișinău din 04.11.1957 s-a discutat problema înaintării candidaturii lui S. Galușenco la titlul de docent. Au luat cuvântul mai mulți colegi de serviciu, printre care: Karpenko T. A., Agasieva N.A., Neizvestnii, Craciun T. A., care au menționat că S.I. Galușenco este un om cu principii, foarte exigent, în primul rând față de sine, și, bineînțeles, față de cei din anturajul său. Cursurile ținute de dumnealui trezesc interes la studenți. Colegii de breaslă au afirmat că S. Galușenco este preocupat și de lucrul științific.⁷ Această solicitare va fi examinată de către Comisia Superioară de Atestare din URSS și în final, la 17 august 1959, va primi atestatul de docent.

Sistematic, realizează cercetări științifice în corespundere cu problemele determinate. Este membru al colectivului de autori ai lucrării „Schite la istoria Partidului Comunist din Moldova”. Este unul din autorii „Bibliografiei istoriei Partidului Comunist din Moldova”. A publicat un șir de articole în culegeri și reviste. În acest context, menționăm unele din lucrările lui S. Galușenco:

1. Lupta Partidului Comunist al Uniunii Sovietice pentru dezvoltarea învățământului superior și mediu de specialitate în anii celui de al IV-lea cincinal, tipărit în anul 1955. În: *Notițe uniuersitare*.
2. Activitatea partidului în domeniul învățământului în anii celui de al IV-lea cincinal, tipărit în 1957. În: *Notițe științifice*, vol. X.
3. Primul Congres al Partidului Comunist din Moldova, capitol în: *Schite la Istoria Partidului Comunist din Moldova*, publicat în anul 1964.
4. Partidul Comunist din Moldova. În: *Enciclopedia Sovietică Ucraineană*, tipărit în 1959 de editura Academiei de Științe a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene.
5. *Istoria Partidului Comunist din Moldova. Schiță bibliografică*, tipărită în 1970 la editura Universității de Stat din Moldova.⁸

S. Galușenco a îndeplinit mai multe funcții obștești. A fost conducător/curator al grupelor academice. La inițiativa biroului de partid a institutului, este responsabil de desfășurarea lecțiilor în sistemul iluminării de partid. Des ia cuvântul în fața corpului profesoral-didactic și al studenților cu lecții cu

⁷ Ibidem, f. 11.

⁸ Ibidem, f. 3.

tematică militaro-patriotică. Se bucură de autoritate atât printre membrii corpului profesoral-didactic, cât și la studenți.

Îi încurajează pe studenți să participe la conferințe, concursuri referitoare la istoria Uniunii Leniniste Comuniste a Tineretului din URSS și a mișcării mondiale a tinerilor. Pentru implicarea activă în organizarea celui de al V-lea concurs unional al lucrărilor studențești, prin Ordinul Ministrului Învățământului Public din RSSM i s-au adus mulțumiri.

Pentru eforturile depuse pe tărâmul pedagogic, în anul 1955 a fost decorat cu Insigna „Eminent al Învățământului Public din RSSM”⁹. Iar în anul 1967 i s-a conferit titlul de „Lucrător emerit al școlii superioare din RSSM”¹⁰.

În anii '60 ai secolului XX, în sistemul de învățământ au avut loc unele reforme, în urma cărora IPS „Ion Creangă” a fost comasat cu Universitatea de Stat din Chișinău. Tot corpul profesoral-didactic a fost angajat în noua instituție, inclusiv și S. Galușenco, care, deși îndeplinea funcția de director al Institutului de Istoria Partidului pe lângă CC al PCM, suplinea și 0,5 normă didactică de docent la Catedra de istorie a PCM.¹¹ Din august 1963 și până în septembrie 1967 a lucrat la Catedra de istorie a PCM a Universității de Stat din Chișinău. În conformitate cu ordinul Ministrului Învățământului din RSSM din 30 martie 1967 *Despre restabilirea Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă”* și prin înțelegerea rectorilor celor două instituții de învățământ superior, mai mulți membri ai corpului profesoral-didactic au fost reangajați de la 1 septembrie 1967 prin transfer la Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă”, printre care și S. Galușenco.¹²

Studentul J. Nastas la examen. Examinator S. Galușenco. Chișinău, 1975.
Foto din arhiva familiei Galușenco.

⁹ Extras din ordinul MÎP nr. 487 din 31.X.1955.

¹⁰ Arhiva UPS „Ion Creangă”, f. 8.

¹¹ Ibidem, f. 29.

¹² Ibidem, f. 41.

Împreună cu studentul Facultății de Istorie Mihail Jăpălău.
Foto din arhiva familiei Galușcenco.

Odată cu ieșirea la pensie în anul 1969 (după vârstă), pentru meritele în dezvoltarea învățământului în Moldova, conform Legii nr. 147, din 14.07.56, i s-a acordat pensie personală republicană (în acea perioadă această pensie era de 1200 de ruble).¹³

Și-a continuat activitatea pedagogică până în ianuarie 1980, când, în legătură cu starea sănătății, s-a concediat din propria dorință.¹⁴

A plecat la cele veșnice la 25 martie 1999.

Dr., conf. univ. Valentina Mireniuc își amintește de colegul de catedră, altfel: „De la prima cunoștință Serghei Ivanovici mi-a lăsat impresia unui profesor erudit, inteligent și de bun povestitor. Participant la cel de al Doilea Război Mondial, el știa să descrie foarte interesant evenimentele trăite, făcând legătura dintre materialul analizat și contemporaneitate. Serghei Ivanovici avea o atitudine respectuoasă față de studenți, le cunoștea nevoile, cerințele, dar și bucuriile, visele și speranțele. Prelegerile dumnealui se deosebeau prin nivelul științific și teoretic înalt. Calm, modest, S.I. Galușcenco știa să găsească cuvintele potrivite, care nu-i lăsau indiferenți pe studenți. Acorda ajutor metodic colegilor mai tineri de la catedră”.

¹³ Ibidem, f. 9.

¹⁴ Ibidem, f. 45.